

श्रीसोमनाथसंस्कृतयुनिवर्सिटी, वेरावलम्

सत्रान्तपरीक्षा - अक्टूबर - 2019

कक्षा - शास्त्री(SEM-3)(New)	प्रश्नपत्रम् - 7	गुणाः -70
विषयः - क्रियात्मक सं. शिक्षणम्	कोड -C.E.2.3.3	समयः- 8 तः11 पर्यन्तम्
दिनाङ्कः -16/10/2019	सन्दर्भग्रन्थः - संस्कृतस्वाध्यायः	

प्रथमान्वितिः (Unit 1)

गु
णाः
१०

प्रश्न १ निम्नाङ्कितरिक्तस्थानानि पूरयत ।

अ उदा - नेता नेतारौ नेतारः । (दशानामेव)

१	कपी	कपयः
२	वटू	वटवः
३	द्रष्टारौ	द्रष्टारः
४	गावौ	गावः
५ जानु	जानुनी
६	त्वचौ	त्वचः
७	रायौ	रायः
८	सुधियौ	सुधियः
९ दधि	दधीनि
१०	ग्लावौ	ग्लावः
११	महान्तौ	महान्तः
१२	मन्त्रिणौ	मन्त्रिणः

अथवा

आ कोष्ठकेषु प्रदत्तप्रातिपदिकशब्दानुसारं प्रथमाविभक्तेः प्रयोगं कृत्वा रिक्तस्थानं पूरयत।

उदा - राजा भीरुः न भवतु। (राजन्)

- १ कोपं न प्रदर्शयति । (योगिन्)
- २ रुग्णान् न उपेक्षन्ते । (भिषज्)

- ३सदाचारं न त्यजति । (शीलवत्)
 ४पूज्यौ भवतः । (विद्वस्)
 ५स्रवन्ति । (मधु)
 ६ देवालये शोभन्ते । (मूर्ति)
 ७लालयतः । (मातृ)
 ८ अत्र जनाः । (स्थितवत्)
 ९सेवां कुरुतः । (वधू)
 १०जलं नयतः । (दुहितृ)
 ११ भारतस्य द्वे । (प्रतिष्ठा)

प्रश्न २ अधोलिखितशब्दानां प्रथमाद्विवचने परिवर्त्य वाक्यं रचयत । १०
 (दशानामेव)

यथा – (राम) रामौ गच्छतः।

- १ मातृ २ गो ३ भूपति ४ रश्मि
 ५ रवि ६ दातृ ७ भिक्षु ८ गोपा
 ९ खलपू १० सुधी ११ महत् १२ रमा

द्वितीयान्विति: (Unit 2)

प्रश्न ३ कोष्ठकानुसारं द्वितीयाविभक्तेः प्रयोगं कृत्वा रिक्तस्थानं पूरयत । १०
 (दशानामेव)

उदा – अध्यापकः छात्रं ताडयति । (छात्र, ए.व.)

- १ ग्रामीणः..... वदति । (मन्त्रिन्, ए.व.)
 २ सैनिकौ..... धारयतः । (वर्मन्, द्वि. व.)
 ३ त्वंजनम् अनुसर । (महत्, ए. व.)
 ४ कृष्णः सुदामानम् आलिङ्गति । (सुहृद्, ए. व.)
 ५ सः..... प्रेषयति । (धेनु, द्वि.व.)
 ६ ते स्पृशन्ति । (जानु, ब. व.)
 ७ संयोजकः..... उपवेशयति । (वक्तृ, ब. व.)
 ८ ताःपालयन्ति । (गो, ब. व.)
 ९ ते पूजयन्ति । (नदी, ब. व.)
 १० अध्यापकः पाठयति । (छात्र, द्वि. व.)

११ शिष्यः..... नमति । (गुरु , ए. व.)

१२ मुनिः नमस्करोति । (भगवत्, ए. व.)

प्रश्न ४ निम्नलिखितशब्दानां द्वितीयाविभक्तेः त्रिषु वचनेषु रूपाणि लिखत । १०
(दशानामेव)

१ वणिज्	२ मरुत्	३ आत्मन्	४ क्षुध्
५ प्रावृष्	६ नामन्	७ मनस्	८ अस्मद्
९ युष्मद्	१० किम् (स्त्री.)	११ किम् (पुं.)	१२ किम् (नपुं.)

तृतीयान्वितिः (Unit 3)

प्रश्न ५ कोष्ठके लिखितानां शब्दानाम् उचितैः रूपैः रिक्तस्थानानि पूरयत । १०
उदा – तानि पुस्तकानि सन्ति । (तत्)

- १ बालकं पाठय । (एतत्)
- २ द्वयोः गुणाः समानाः । (तत्)
- ३ क्रियाः कर्तव्याः । (सर्व)
- ४ छात्राः गच्छन्ति । (किम्)
- ५ कारणात् न गमिष्यामि । (अन्य)
- ६ पुस्तकमिदमस्ति । (किम्)
- ७ विप्रैः यागः क्रियते । (किम्)
- ८ संसारे प्राणिनः वसन्ति । (इदम्)
- ९ देव्यै नमो नमः । (तद्)
- १० बालायाः नाम किमस्ति ? (इदम्)
- ११ ग्रन्थैः अध्ययनं कुरु । (एतत्)
- १२ स्त्रीभ्यः सीता पृथक् । (सर्व)

प्रश्न ६ वचनानुसारं रिक्तस्थानं पूरयत । (पञ्चैव) १०

१	ते	ताः
२ का	के
३	अन्ययोः	अन्यासु
४ इमम्	इमौ

- ५ अनेन आभ्याम्
- ६ कयोः केषु
- ७ तेन तैः

प्रश्न ७ एकैक वाक्येन दशानामेवोत्तराणि लिखत ।

१०

- १ अस्मद् शब्दस्य सप्तम्येकवचने किं रूपं भवति?
- २ छात्राः प्रायः पठन्ति। (अव्ययपदं चिनुत)
- ३ मधु शब्दस्य द्वि. व. रूपाणि लिखत ।
- ४ दामन् शब्दस्य ए. व. रूपाणि लिखत ।
- ५ इदम् (पुं.) शब्दस्य द्वि. वि. रूपाणि लिखत ।
- ६ युष्मद् शब्दस्य द्वितीया द्विवचने किं रूपं भवति?
- ७ नाहं गच्छामि (अव्ययपदं चिनुत)
- ८ एतत् – शब्दस्य पञ्चम्येकवचने किं रूपं भवति?
- ९ पयस् शब्दस्य प्र. वि. रूपाणि लिखत।
- १० अप्सरस् शब्दस्य प्र. वि. रूपाणि लिखत।
- ११ किम् (स्त्री.) चतुर्थ्येकवचने किं रूपं भवति?
- १२ इदम् (नपुं.) प्र. वि. रूपाणि लिखत।
